

af skolhus med hvad dertill hörer skola tillskjutas efter samma grunder, som för kyrkobyggnad gälla.

Om remiss till vederbörligt utskott anhålles.

Stockholm den 22 januari 1888.

Gustaf Erikson
i Myckelgård.

N:o 3.

Af herr G. Erikson i Myckelgård, om ändring i villkoren för lönetillskott åt lärare och lärarinnor vid folkskolor, mindre folkskolor och småskolor.

Alltsedan statsverket började understödja de allmänna folkskolorna medelst lönetillskott till vid dem anstälde lärare och lärarinnor, hafva för sådant lönetillskotts undfående varit stadgade vissa vilkor, beträffande dels lärares kompetens och aflöningsbelopp, dels årliga undervisningstiden vid den skola, der läraren vore anställd. Den till sina hufvudgrunder ännu gällande författningen härom, nemligen kongl. kungörelsen den 16 juni 1875, innehåller bland annat, att lärare eller lärarinna, för hvilken lönetillskott af allmänna medel må erhållas, »skall meddela undervisning minst åtta månader af året», eller »vara med undervisningen sysselsatt minst åtta månader af året». Då detta tillskott af statsmedel för skolornas underhåll småningom blifvit så betydligt, att det motsvarar nästan hälften af de årliga kostnaderna för lärareaflöningen, är naturligt, att här anförda tidsbestämmelse blifvit normerande för skolornas årliga läsetid, så att den frihet att ordna undervis-

ningstiden efter hvarje ords särskilda förhållanden, som gällande folkskolestadgas 15 § 1 mom. lemna skolråd och kyrkostämman, blifvit temligen illusorisk. Så kärt det för skoldistriktet må vara att erhålla statsmedel, så nödvändigt blifver det att utsträcka läsetiden till åtta månader, äfven om ortliga och ekonomiska förhållanden därför lägga hinder, eller undervisningens kraft och framgång äfventyras genom en oordnad skolgång.

Det kan först och främst vara tvifvel underkastadt, huruvida ett dylikt vilkor är behöfligt, då å andra sidan det aflöningsbelopp, som må berättiga till lönetillskotts undfående, är fastslaget. Det torde ligga i skoldistriktens intresse att äfven utan detta vilkor söka draga så vidsträckt nytta af sina fast aflönade lärares och lärarinnors undervisningsarbete, som de ortliga omständigheterna medgifva, eller lag högst tillåter.

Men äfven om man skulle anse, att en minimibestämmelse är behöflig, så lär det redan vara något oformligt och för hårdt klafbindande, att minimibestämmelsen sammanfaller med maximum. Ty utöfver åtta månader kan icke heller en lärare eller lärarinna åläggas att undervisa utan särskild godtgörelse. (Kongl. kungörelsen den 20 januari 1883 § 3).

Huru lämplig åter denna tidsbegränsning må vara, det visar sig af de tidt och ofta förekommande underdåniga ansökningarne om bibehållen rätt till lönetillskott af allmänna medel, ehuru årliga läsetiden måste inskränkas under åtta, vanligast till sju månader. Endast inom Jemtlands län hafva 16 af dess 55 skoldistrikt sökt sådan förkortning, och i hela riket lär antalet skoldistrikt med förkortad läsetid uppgå till icke så få.

Att en årlig undervisningstid af åtta månader icke kan utan stora svårigheter uttagas inom de flesta orter af Norrland, det bestyrkes icke allenast af erfarenheten, utan äfven af folkskoleinspektörernas härom uttalade omdömen i de offentliga berättelserna, till hvilka jag får värdsamt hänvisa. (Se t. ex. Ber. åren 1872—76, Hernösands stift, sid. 102—106 och sid. 6; Ber. åren 1877—81, Hernösands stift, sid. 88—89).

Då således någon fara för läsetidens otillbörliga afknappning icke lär kunna uppstå, äfven om vilkoret om viss årlig läsetid för lönetillskotts undfående alldeles borttages, än mindre om detta vilkor blott ställes något rymligare, får jag värdsamt föreslå,

att Riksdagen vid beviljandet af det i 1889 års rikstat under 8:de hufvudtiteln, Folkundervisningen, uppförda förslagsanslag till lönetillskott åt lärare och lärarinnor vid folkskolor, mindre folkskolor och småskolor besluter den förändring i hittills gällande vilkor för lönetillskotts åtnjutande, att sju månaders årlig undervisnings-

tid bestämmes såsom den minsta, hvarunder sådant lönetillskott må på i öfrigt stadgade grunder till skoldistrikten utgå.

Om remiss till vederbörligt utskott anhålles.

Stockholm den 22 januari 1888.

Gustaf Erikson
i Myckelgård.

N:o 4.

Af herr G. Erikson i Myckelgård, om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om utarbetande af förslag till ny kyrkolag.

Under de senare årens lifliga arbete på lagstiftningens alla områden är det dock ett fält, som lemnats nästan alldeles obrutet. Det är den egentligen *kyrkliga* lagstiftningens fält. Den lagkodex, som på detta område skall utgöra den sammanhållande enheten, har den vördnadsvärda åldern af tvåhundra (200) år. Slägten och generationer hafva efterträdt hvarandra, nya förhållanden i både borgerligt och religiöst hänseende hafva mångfaldigt vexlat, nya former för både rättskipning och förvaltning inträdt; men kyrkolagen af år 1686 har låtit tiden tyst gå förbi sig och icke låtsat derom.

Under tiden har likväl nödvändigheten kräft en mängd i förvaltningsväg gifna föreskrifter utöfver, på sidan om eller i strid med den ursprungliga lagtexten. Stundom har härvidlag ett och annat af de ursprungliga stadgandena blifvit uttryckligen upphäfdt, andra gånger kan man med någorlunda säkerhet sluta till, att den eller den föreskriften måste *anses* upphäfd, men oftast lär det vara ovisst hvad och huru mycket af den forna stadgan skall, ifrån ren juridisk synpunkt betraktadt, anses såsom bjudande lag.

Än svårare blir det att afgöra hvad som med de förändrade förhållandena och det skiftade tidslynnnet må vara tjenligt eller ens tillrådligt att tillämpa. Härvidlag herskar det enskilda tycket alldeles oinskränkt. Hvad den ene anser böra upplifvas och tillämpas, anser den andre såsom högeligen